

Po stopách státní policie v Praze

I.

Bylo to v době, kdy císař František Josef I. měl opět přijet do Prahy, aby klepal kladivkem na základní kámen k nějakému mostu. V české otázce se totiž starý monarcha specializoval výhradně na mosty. Přijel, zaklepal na kámen, poznamenal: „To jest zajímavé, že tento most vede z jedné strany na druhou,“ nato ještě řekl: „To mne češí, že jste Těší,“ a po takové návštěvě měl vždy celý český národ dojem, že ten starý pán má paralýzu.

Byly to takové slavné doby, kdy státní policie v Praze vyvíjela dalekosáhlou činnost a zavřela z restaurace U dvojky starého chromého harmonikáře Kučeru, který před nějakými třiceti lety před projektovanou návštěvou císaře vydal se pěšky z Prahy do Vídně a tam se někde vrhl pod koně císařova kočáru při jeho projíždě, aby si vymohl audienci, neboť měl fixní ideu, že musí dostat trafikku, když mu italská kule u Custozzy přerazila nohu. Místo trafiky dostal na základě „prügelpatentu“ pět dní, pak pozorovali asi měsíc jeho duševní stav na jedné vídeňské psychiatrické klinice a pátrali, zdali si nedopisuje s podezřelými lidmi za hranicemi. Když zjistili, že neumí psát a že je úplně přičetný, dopravili ho na hnanickou stanicí a odtud již šel normální cestou šupem do Prahy, kde na památku své nezdařené audience u císaře pána složil na harmoniku píseň:

Mě ve Vídni nic netěší, je to samý bláznec
a velká menažérie,
ó jemine, ó jemine...

Tu písničku hrával a zpíval po třicet let u Dvojky, a kdykoliv měl císař pán přijet do Prahy, odvedla vždy státní policie harmonikáře Kučeru do „čtyřky“ na policejní ředitelství, takže život Kučerův byl jakousi matematickou formulí, a on měl dojem, že císař František Josef I. má strach z něho, ze starého Kučery, a to mu vždy dodávalo nové životní síly.

Pražská státní policie velice se zajímala též o potulného fotografa Netečku, který bloudil po ulicích Prahy v starém ošumělém haveloku, s velkou černou zamaštěnou vázankou a s hrznou lví hřívou pod obrovským širákem. Vyhlížel jako loupežník z Abruzz. Ten muž

vlácel stále s sebou sešlý, rozbitý fotografický aparát, stokrát snad přeražené a stokrát snad svázané motouzem dřevěné nohy stojanu a láhev rumu.

Kdysi před lety při císařově návštěvě prodral se špalírem a pronikl, hrozný svým zjevem, až k samotnému mocnáři, ke kterému prohodil: „Není libo dát se vyblejsknout? Račte se tvářit co možná přívětivě!“

Byl okamžitě odstraněn a na policejním ředitelství pomalu v separaci vyprchávaly z hlavy jeho sny o titulu dvorního fotografa. Policejní lékař vydal mu pěkné svědectví, že je alkoholik, dědičně zatížený, neškodný idiot. A tak mohl se opět Netečka vrátit do lidské společnosti, dál bloudil Prahou, fotografoval. staré paláce, pil rum u památníků naší staré slávy, a kdykoliv přijel císař pán do Prahy, putoval Netečka za mříže, referuje tam o své aféře druhým v neštěstí prostívkými slovy: „Von nechce, abych ho fotografoval.“

Před návštěvou císařovou v Praze bývaly totiž separace policejního ředitelství pravidelně plny. Státní policie si nevybírala. Zavřela všechny potulné brusiče, kteří mají tak hloupé řemeslo, že brousí nože, jako kdyby ty nože brousili jedině na císaře pána.

Z oken na ulici musely být odstraněny květináče, aby nespady snad císaři pánu na hlavu. Pro italského prodavače zmrzlíny, který nevinně točil klikou přístroje na zmrzlinu, přišli detektivové a odvedli ho do separace, kde již ležel na pryčně drožkář Macek, podezřelý tím, že jednou před léty v Černém pivovaru vyhrál v nějaké tombole sádrový odlitek císaře Františka Josefa I., dával mu připíjet, vedl s ním dlouhé řeči a nakonec mu urazil hlavu, kterou pohodil na oddělení „pro pány“. Dokázal sice, že byl opilý tak, jak to zákon vyžaduje, ale byl přece veden v evidenci, stejně jako hubatá květinářka z Uhelného trhu, která před každou ohlášenou návštěvou císařovou v Praze vykřikovala, že to císaři pánu pěkně poví do obličej, jak s ní zachází magistrát.

V těch dobách mívala tedy státní policie plné ruce práce, aby dokázala veřejnosti, co to znamená slovo milovaný mocnář“. S jednou návštěvou císařovou v Praze spojena jest i tato obdivuhodná detektivní historie, vyjadřující důvtip státní policie, její kombinace a její nezdar.

II.

Na Žižkově vycházel v těch památných dobách časopis Chudšas a Nová Omladina. Oba názvy vystihovaly program. Psával jsem tenkrát do těch časopisů články, ve kterých jsem si dělal legraci ze slavných úřadů, a přicházel na besedy s vydavatelem těch časopisů redaktorem Knotkem, který nyní rediguje Ostravský deník.

Tenkrát, když měl císař přijet do Prahy, měl na programu i návštěvu Žižkova. Soudil jsem, že císař pán chce usmířit Žižkováky, kteří nikdy nejevili nějakých sympatií k habsburskému rodu, a v tom smyslu hovořili jsme jednoho odpoledního dne u redaktora Knotka v jeho bytě, když přišel administrátor Chudása Kalina, provázený nějakým zasmušile vyhlížejícím mužem.

„Přátelé,“ pravil Kalina s nadšením, „naši redakci navštívil tento pán, já se s ním nemohu dohovorit, neboť je to Talián. Přijíždí z Ruska.“

Zasmušilý host přistoupil k nám blíže, když byl se předtím opatrně rozhlédl kolem. „Jsem,“ řekl italsky ledovým hlasem, „Pietro Perri, dítě Florencie. Politicky činným v Oděse. Utekl. Pronásledován úřady. Caramba! Těžká cesta přes hranice. Porco maladetto! Prosim o pohostinství. Budu pracovat. Přijede císař, porco maladetto!“

„To je pěkná věc,“ řekl jsem redaktoru Knotkovi, „opatrně nás asi všechny zavrou.“

„Caramba,“ mluvil dále Pietro Perri, „psal jsem již ve vaší redakci ostrý článek proti císaři. Německy napsal, Madonna mia. Třeba něco provést. Chystáte něco? Neodůvěřujete? Madonna mia. Dokumenty na hranicích ukradli.“

Redaktor Knotek mezitím poznamenal ke mně, že italština Pietra Perriho je trochu podivná, načež Pietro Perri odpověděl: „Zapomněl mnoho italsky, žil v Rusku. Utekl, porco maladetto.“

„Umíte rusky?“

„Zapomněl, Ital, dítě Florencie, caramba.“

A Pietro Perri počal mluvit německy. Mezitím přišlo několik známých, básník G. R. Opočenský s Rosenzweigem-Moirem.

Němčina Pietra Perriho byla jako jeho italština. Bylo v ní tolik příbuzného k češtině, jako když slovo za slovem překládáš.

„Pardon,“ ozval se Pietro Perri, když v tom smyslu mluvil jsem k Moirovi, „jazyk český neznám. Ani slova nerozumím. Těžká řeč. Neměl příležitost.“

Opočenský počal bruchet píseň Milión paží a Pietro Perri řekl: „Pěkná píseň, caramba, milión Hände im Dunkel falteten, Madonna mia.“

Vstal jsem, a vyzdvihuje šálek s čajem, pronesl tento přípitek česky: „Nechť žije Pietro Perri. O půl šesté zatáhnu ho do koupelny a tam ho podřežu.“

Pietro Perri zbledl, vytáhl z kapsy hodinky, a třesa se na celém těle, zakoktal německy: „Necítím se zde bezpečným. Jest mně špatně, odejdu. Budu spát venku.“

Vzal klobouk. Řekl jsem: „Pietro Perri, přítel Rosenzweig-Moir vás bude doprovázet a půjdete k němu na Vinohrady spát. Nevím, co se vám zde nelíbí. Doprovodím vás na Žižkov.“

Šli jsme. Na chodbě upustil, vytahuje šátek, Pietro Perri z kapsy několik patron od revolveru. Podal jsem je s poznámkou, že jest to typ Bulldog 16.

„Mám dobrý revolver,“ odpověděl Pietro Perri, vytahuje z kapsy starý revolver systému Lefoche. Měl smůlu. Patrony Bulldog nevejdu se nikdy do revolveru Lefoche. Po cestě na rozhraní Žižkova a Vinohrad odporučil jsem Moirovi vřele Pietra Perriho.

„Rozumím,“ řekl Pietro Perri, „neumím česky, tuším.“ A utřel si pot s čela.

Druhého dne přišel Rosenzweig-Moir zřejmě rozčilen do redakce Chudása. „Pietro Perri mně zmizel z bytu,“ hlásil rozechvěle, „šel jsem si pro cigarety, a když jsem se vrátil, byl již Pietro Perri pryč. Mé papíry byly na stole přehrabány a mně se ztratil svazek dopisů, obsahujících korespondenci s paní Mlíčkovou.“

To byla velmi vážná věc, neboť Mlíčková ve dvanácti dopisech upomínala Moira o zaplacení nějakých večerí, krému na boty, rozbitého cylindru a zmizelého plivátka, kterým v tom bytě hleděl se Moir zachránit před zmrznutím.

A tak Pietro Perri zmizel s těmi dokumenty, zanechav po sobě v našich rukou jen rukopis svého článku, který den předtím napsal hroznou němčinou v redakci. Jednu větu si pamatuji: „Nejlepší by bylo použít návštěvy císařovy k tomu, aby nikdy se již neodvážil přijet do Prahy.“

Část rukopisu uchoval u sebe administrátor Kalina, onu nevinou část, druhou, pro kterou jsme mohli dostat dvacet let, jsme spálili právě včas, neboť večer byla vykonána v redakci policejní prohlídka úředníkem státní policie. Prohlídka byla bezvýsledná, ačkoliv prohlédli i klec s kanárkem.

III.

Za dva dny nato objevil se v redakci Chudása a Nové Omladiny nějaký nešťastný člověk. Měl hlavu obvázanou tak strašně, jako by mu ji rozmačkalo parní kladivo. Z celé hlavy bylo vidět jen jedno oko a špičku nosu. Nikdy jsem neviděl tak ideálně obvázanou hlavu. Nešťastný muž mluvil hlasem tichým, že přichází ze severu, kde pracoval politicky mezi českým dělnictvem na dolech. Vylíčil nám své utrpení. V Bruchu ho zřezali němečtí nacionalové. Musíme něco udělati. Ukradli mu dokumenty na jméno Matějčiček. Přichází k nám s prosbou, abychom mu zaopatřili nějaké místo, jemu, oběti surového násilí německého. Jest ochoten vše vykonati.

„Teď má přijet císař,“ prohodil významně a dál se rozhovořil o tom, že bude třeba vystoupiti. Může nám dělat třeba sluhu v administraci nebo kolportéra. Je cele náš. Má hlavu úplně rozbitou. A podával nám a tiskl ruce.